



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 25 mei 2018
(OR. en)

9356/18

LIMITE

ECOFIN 492
SOC 310
BUDGET 18
STATIS 35

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	8804/18
Betreft:	CONCLUSIES VAN DE RAAD over de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in het licht van de vergrijzing

Voor de delegaties gaan hierbij CONCLUSIES VAN DE RAAD over de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in het licht van de vergrijzing, zoals deze door de Raad tijdens zijn 3619e zitting van 25 mei 2018 zijn vastgesteld.

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER DE HOUDBAARHEID VAN DE OVERHEIDSFINANCIËN IN HET LICHT VAN DE VERGRIJZING

De Raad (Ecofin):

1. ONDERSTREEPT dat de vergrijzing van de bevolking een grote uitdaging is voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn. Die situatie wordt nog verergerd door de forse stijging van de overheidsschuld als gevolg van de economische en financiële crisis. Hoewel de schuld in de EU sinds kort een neerwaartse trend volgt, blijft ze hoog en zal ze naar verwachting nog enige tijd boven het niveau van vóór de crisis blijven. In die context is het waarborgen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn zeer belangrijk. BENADRUKT dat er behoefte bestaat aan passende, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie conform het stabiliteits- en groeipact, en dat verdere structurele hervormingen ter ondersteuning van de potentiële groei nodig zijn om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te verbeteren.
2. BEKRACHTIGT het vergrijzingsverslag 2018 met economische en budgettaire projecties voor de EU-lidstaten (2016-2070), dat is opgesteld door het Comité voor de economische politiek (werkgroep vergrijzing) en de Commissiediensten (DG ECFIN) op basis van gezamenlijk overeengekomen methoden en aannamen. Evenals in eerdere edities hebben de prognoses in het vergrijzingsverslag 2018 betrekking op leeftijdsgerelateerde overheidsuitgaven (pensioenen, gezondheidszorg, langdurige zorg, onderwijs) en uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen.
3. ONDERSTREEPT de belangrijkste bevindingen van het vergrijzingsverslag 2018:
 - de verwachte inkrimping van de beroepsbevolking zal een rem zetten op de groei op lange termijn, terwijl de arbeidsproductiviteit de enige groeiaanjager zal zijn. In de EU als geheel zal de gemiddelde jaarlijkse groei van het bbp naar verwachting vrijwel stabiel blijven op lange termijn. Tegelijkertijd verschilt het groeipotentieel aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat. Over de hele periode 2016-2070 zal het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het bbp in de EU volgens de projecties in het basisscenario 1,4 % bedragen, waarbij wordt uitgegaan van een aanzienlijke toename van de totale factorproductiviteit (TFP). In een alternatief, minder optimistisch scenario met een lagere groei van de TFP zou het geraamde gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van het bbp in de EU 1,1 % bedragen.

- De totale leeftijdgerelateerde overheidsuitgaven als percentage van het bbp zullen volgens de projecties in de periode 2016-2070 toenemen met 1,7 procentpunt en in 2070 uitkomen op 26,6%, zij het met aanzienlijke verschillen van land tot land. In een scenario met negatievere macro-economische aannames (en lagere groei van de TFP) zouden de totale leeftijdgerelateerde overheidsuitgaven in de periode 2016-2070 als percentage van het bbp toenemen met 2,2 procentpunt, en in 2070 uitkomen op 27,1% van het bbp.
- Verwacht wordt dat de pensioenuitgaven van de overheid in de periode tot 2040 met 0,8 procentpunten van het bbp zullen stijgen, en vervolgens uiterlijk in 2070 weer iets lager zullen zijn dan op het beginpunt (11 % van het bbp voor de EU). In het geval van negatievere demografische of macro-economische aannames zouden de verwachte overheidsuitgaven voor pensioenen echter hoger zijn. Bijvoorbeeld in het scenario met lagere groei van de TFP zal de stijging tot 2040 naar schatting 1,1 procentpunt van het bbp bedragen, en zullen de pensioenuitgaven in 2070 tot 11,4 % van het bbp bedragen. De verschillen tussen de lidstaten zijn weer groot, en hebben te maken met de mate en het tempo van de vergrijzing, met de groeivoorzichten van het bbp, met de specifieke kenmerken van de nationale pensioenstelsels en, in het bijzonder, met de vorderingen van structurele hervormingen.
- Volgens de projecties in het referentiescenario zullen de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg en langdurige zorg als percentage van het bbp in de EU met 2 procentpunt toenemen, en in 2070 uitkomen op 10,4% van het bbp, hoofdzakelijk als gevolg van demografische ontwikkelingen. Rekening houdend met mogelijke toekomstige ontwikkelingen in niet-demografische kostendrijvers in de uitgaven voor gezondheidszorg en langdurige zorg, zou de stijging van de zorguitgaven tussen 2016 en 2070 volgens de projecties 4 procentpunten van het bbp bedragen.

4. juicht de recente hervormingen in veel lidstaten toe, maar WIJST er nogmaals OP dat, teneinde het hoofd te bieden aan de problemen die in de projecties inzake leeftijdgerelateerde uitgaven worden geschetst, de lidstaten verdere beleidsmaatregelen zullen moeten nemen om landenspecifieke kwesties op te lossen. ROEPT de lidstaten OP om uitvoering te geven aan de aanbevelingen die in het kader van het Europees Semester zijn gedaan met betrekking tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, alsmede aan de driesporenstrategie voor het verhelpen van de economische en budgettaire gevolgen van de vergrijzing door het afbouwen van de overheidsschuld, het doen toenemen van de arbeidsparticipatie en de productiviteit, en het hervormen van de pensioenstelsels en de stelsels voor gezondheidszorg en langdurige zorg.

5. JUICHT in dit verband TOE dat in de meeste landen de recente pensioenhervormingen een positief effect sorteren doordat de dynamiek van de overheidsuitgaven erdoor wordt beteugeld en ze bijdragen tot een verhoging van de gemiddelde uittredingsleeftijd. MERKT OP dat in verschillende landen de hervormingen tot dusverre niet ver genoeg gaan om de stijging van de publieke pensioenuitgaven om te buigen, en is bezorgd dat in sommige gevallen eerdere hervormingen worden teruggedraaid. ONDERSTREEPT dat de lidstaten nog verdere stappen moeten ondernemen, zij het in meer of mindere mate, om de effectieve pensioenleeftijd omhoog te brengen, onder meer door vervroegde uittreding te voorkomen en actief ouder worden aan te moedigen; door de prikkels om op de arbeidsmarkt te blijven, te versterken; en door de houdbaarheidselementen in het pensioenstelsel te versterken, onder meer via de koppeling van de pensioenleeftijd of de pensioenuitkeringen aan de levensverwachting. Maatregelen die tot gevolg zouden hebben dat met het oog op de houdbaarheid ondernomen hervormingen worden teruggedraaid, moeten worden vermeden. WIJST OP het belang van een holistische kijk op de financiële houdbaarheid en toereikendheid van de pensioenstelsels. In dit verband vormt het verslag 2018 over de toereikendheid van de pensioenen een aanvulling op het vergrijzingverslag 2018.
6. HERHAALT, onder verwijzing naar zijn conclusies van 8 november 2016, dat de verwezenlijking van het tweeledige doel dat erin bestaat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en de toegang tot hoogwaardige gezondheidszorgdiensten voor iedereen te waarborgen, door de stelsels van gezondheidszorg en langdurige zorg efficiënter en effectiever te maken, bijzonder belangrijk is.
7. VERZOEKT de Commissie om deze bevindingen in verband met de vergrijzing mee te nemen in haar analyse en in het toezicht in het kader van het Europees semester, en om de implicaties daarvan in aanmerking te nemen in alle relevante sectoren van de coördinatie van het economisch beleid in de EU.
8. VERZOEKT de Commissie eind 2018 haar periodieke diepgaande beoordeling van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te hebben verricht op basis van dit geheel van uitvoerige en vergelijkbare geactualiseerde projecties. Het Comité voor de economische politiek dient op basis van die beoordeling verslag uit te brengen aan de Raad.

9. IS INGENOMEN met de lopende werkzaamheden van Eurostat ter verbetering van de governance van bevolkingsprognoses; het betreft onder meer de uitwisseling van ervaringen, praktijken en suggesties voor verbetering met de nationale instituten voor de statistiek (NSI's) en de verslaglegging aan het Comité voor de economische politiek ten einde de kwaliteit en de deugdelijkheid van bevolkingsprognoses te verbeteren, met volledige inachtneming van de onafhankelijkheid van Eurostat en de NSI's. VERZOEKT het Comité voor de economische politiek en de Commissie om uiterlijk in het najaar van 2021 een geactualiseerde analyse van de economische en budgettaire implicaties van de vergrijzing van de bevolking uit te brengen op basis van nieuwe door Eurostat te verrichten bevolkingsprojecties.
-